

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 182)

Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/549)

Not : Tasarı Başkanlıkça; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Plan ve Bütçe komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

25.3.2003

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-259/1314

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 20.3.2003 tarihinde kararlaştırılan “Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Tasarı ile; Türkiye ile komşu ülkeler arasında coğrafi durum ve bölge ihtiyaçları gözönünde bulundurularak yapılacak sınır ticaretinin kapsamının belirlenmesi ve bu ticaretin yapılacağı sınır ticaret merkezlerinin kurulması suretiyle komşu ülkeler ile olan ticaretin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Böylece, Türkiye'nin ihracatının ve ülkemizde üretimin ve istihdamın artırılması hedeflenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile; Türkiye ile komşu ülkeler arasında coğrafi durum ve bölge ihtiyaçları gözönünde bulundurularak yapılacak sınır ticaretinin kapsamının belirlenmesi, sınır ticareti yapılacak sınır ticaret merkezlerinin kurulması ve buralardan yapılacak ihracat ve ithalatın usul ve esaslarını belirlemeye veya sınır ticareti yoluyla serbest dolaşıma girecek eşyadan alınacak vergileri göstermek üzere ilgili kanunlarda belirtilen azamî hadleri geçmemek şartıyla tek ve maktu bir tarife uygulamaya Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması öngörülmektedir.

Ayrıca, sınır ticaret merkezlerinin, gümrük işlemlerinin yürütülmesinde Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi dışında addedilmesi ve sınır ticaretine ilişkin gümrük işlemlerinin Gümrük Müsteşarlığınca belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2. - Yürürlük maddesidir.

Madde 3. Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

19.6.2003

Esas No: 1/549

Karar No: 36

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 25.3.2003 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 1.4.2003 tarihinde Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/549 esas numaralı “Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı”, Komisyonumuzun 17.6.2003 tarihinde yapmış olduğu 50 nci birleşiminde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen ile Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı ve Gümrük Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, son otuz yıl içerisinde dünya ekonomisinde yaşanan gelişmeler, gümrük alanını da etkilemiştir. Bu dönemde, bir yandan gelir toplama ve sınır kontrolü görevleri yerine getirilmeye çalışılmış, diğer yandan teknolojik ve ekonomik gelişmelere uyum sağlanması amacıyla sürekli olarak yeni sistem ve rejimler bünyeye kazandırılmıştır. Bu çerçevede üretimin, istihdamın ve ihracatın artırılması amacı ile komşu ülkeler ile ticaretin geliştirilmesi için idari ve teknik alt yapının güçlendirilmesi önem kazanmıştır.

Tasarı ile; ülkemiz ile komşu ülkeler arasında yapılacak sınır ticaretinin kapsamını belirlemeye, sınır ticaret merkezlerinin kurulmasına ve buralardan yapılacak ihracat ve ithalatın usul ve esaslarını belirlemeye veya sınır ticareti yoluyla serbest dolaşıma girecek eşgüdüm alınacak vergileri göstermek üzere ilgili kanunların belirlediği çerçevede tek ve maktu bir tarife uygulamaya Bakanlar Kurulunun yetkili olması ile sınır ticaret merkezlerinin, gümrük işlemlerinin yürütülmesinde Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi dışında addedilmesi öngörülmektedir.

Komisyonumuzda, Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Tasarı ile oluşturulan sınır ticareti merkezlerinin sınır ticaretinin geliştirilmesi bakımından önemli bir adım olduğu ve Tasarının olumlu karşılandığı,

- Bugüne kadar sınır ticareti yoluyla ülkemize giren malların haksız rekabeti karşısında, özellikle tarımsal ürün ve halı üreticilerimizin olumsuz etkilendiği, bu nedenle gerek ticarete konu olan ürün kapsamının ülkemiz ihtiyaçları göz önünde tutularak tespit edilmesinin, gerekse sözkonusu ticaretin sınır illeri dışına çıkmamasının önemli olduğu,

- Kıyı sınır ticaretinin de tasarı kapsamına alınmasında yarar görüldüğü,

- Sınır ticaretimiz açısından Gümrük Müsteşarlığı ile valilikler arasında görev, yetki ve sorumluluk alanlarının netleştirilmesinin önemli olduğu,

- Kayıtdışı bir şekilde yapılan sınır ticaretinin böylece kayıt içine alınabileceği,

- Olumlu ve yararlı bulunan bu Tasarının amacına ulaşmasında Hükümetin karar ve uygulamalarının büyük önem taşıdığı,

- Ülkemiz ortalamasının altında üretim, gelir ve istihdam düzeyine sahip olan Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizin refah düzeyinin artırılmasında sınır ticaretinin önemli bir yeri olduğu,

- Tasarı ile kurulması öngörülen sınır ticaret merkezlerinin gümrük işlemlerinin yürütülmesi bakımından Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi dışında sayılmasının ilk bakışta ihracatı teşvik edici gibi görüldüğü, ancak sınır ticaretinin özelliği dikkate alındığında, gerçekte bu düzenlemenin ihracat açısından sorun yaratabileceği,

Şeklindeki görüş, değerlendirme ve eleştirileri müteakip Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- Ülkemizin dış ticaret hacmi içinde komşu ülkelerle yaptığımız ticaret payının çok düşük bir oranda seyrettiği, dünya ortalamalarının çok altında kalan bu oranın artırılmasının öncelikler arasında yer aldığı,

- Sınır ticaretinin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizin iktisadî ve sosyal gelişimine önemli katkılar sağlayacağı,

- Komşu ülkeler ile ülkemiz arasındaki ekonomik ilişkilerin güçlenmesinin bölge istikrarınının gelişimine de çok önemli katkılar sağlayacağı,

- Ticarete konu olan ürünlere Bakanlar Kurulunca karar verildiği, mevsimsel arz ve talep gelişmelerine bağlı olarak kapsamın değerlendirileceği,

- Söz konusu Tasarı ile kurulacak olan sınır ticaret merkezlerinin ilk adım olduğu, zaman içinde kazanılacak tecrübe ve birikim ışığında kıyı sınır ticaretinin de gelişmesi için gerekli yasal ve idarî düzenlemelerin yapılmasının amaçlandığı,

Belirtilmiştir.

Geneli üzerindeki görüşmelerden sonra Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının, 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Sait Açba</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Sabahattin Yıldız</i>
Afyon	Bursa	Muş
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mehmet Sekmen</i>	<i>Mahmut Göksu</i>	<i>Mehmet Melik Özmen</i>
İstanbul	Adıyaman	Ağrı
Üye	Üye	Üye
<i>Ruhi Açıkgöz</i>	<i>Bülent Gedikli</i>	<i>Mehmet Zekai Özcan</i>
Aksaray	Ankara	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Kaptan</i>	<i>Mehmet Mesut Özakcan</i>	<i>Ali Osman Sali</i>
Antalya	Aydın	Balıkesir

(Karşı oy yazımız eklidir.) (Karşı oy yazımız eklidir.)

Üye	Üye	Üye
<i>Aziz Akgül</i>	<i>Ömer Abuşoğlu</i>	<i>M. Emin Murat Bilgiç</i>
Diyarbakır	Gaziantep	Isparta
Üye	Üye	Üye
<i>Alaattin Büyükkaya</i>	<i>Birgen Keleş</i>	<i>Ali Kemal Kumkumoğlu</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
	(Muhalefet şerhim ektedir.)	(Karşı oy yazımız ektedir.)
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Topuz</i>	<i>M. Mustafa Açıkalın</i>	<i>Kıvılcım Kemal Anadol</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
(Karşı oy yazımız ektedir.)		(Karşı oy yazımız ektedir.)
Üye	Üye	Üye
<i>Hakkı Akalın</i>	<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Y. Selahattin Beyribey</i>
İzmir	Karabük	Kars
(Karşı oy yazımız ektedir.)		
Üye	Üye	Üye
<i>Taner Yıldız</i>	<i>Mustafa Ünaldı</i>	<i>Gürol Ergin</i>
Kayseri	Konya	Muğla
		(Karşı oy yazımız ektedir.)
Üye	Üye	Üye
<i>Kâzım Türkmen</i>	<i>Erol Aslan Cebeci</i>	<i>Faruk Nafiz Özak</i>
Ordu	Sakarya	Trabzon
(Karşı oy yazımız ektedir.)		
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Akif Hamzaçebi</i>	<i>Osman Coşkunoğlu</i>	<i>Mustafa Zeydan</i>
Trabzon	Uşak	Hakkâri
(Karşı oy yazısı ektedir.)	(Karşı oy yazımız ektedir.)	

KARŞI OY YAZISI

Tasarı ile kurulması öngörülen “sınır ticaret merkezleri”nin gümrük işlemlerinin yürütülmesi bakımından Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi dışında sayılması ilk bakışta ihracatı teşvik edici gibi gözükmekte ise de sınır ticaretinin özelliği dikkate alındığında, gerçekte bu düzenleme ihracat açısından sorun yaratacaktır. Serbest bölge uygulaması ve bunun sonrasında Katma Değer Vergisi Kanununun da yapılan değişiklik ile antrepolara yapılan satışların da ihracat sayılması mümkün iken buna ilave olarak Tasarı ile sınır ticaret merkezlerine yapılan satışların da ihracat sayılmasının öngörülmesi vergi idaresini katma değer vergisi iadesi açısından güç durumda bırakacaktır.

Ayrıca sınır ticareti yoluyla serbest dolaşıma girecek eşyadan alınacak vergilerle ilgili olarak tek ve maktu tarife uygulaması konusunda Bakanlar Kuruluna yetki veren düzenlemede yetkinin üst sınırı belirtilirken alt sınırının belirtilmemesi Anayasa'nın 73 üncü maddesine aykırıdır.

Tasarının belirtilen hususlardaki düzenlemelerine katılmıyoruz.

<i>Ali Topuz</i>	<i>Mehmet Akif Hamzaçebi</i>	<i>Birgen Keleş</i>
İstanbul	Trabzon	İstanbul
<i>Ali Kemal Kumkunoğlu</i>	<i>Osman Coşkunoğlu</i>	<i>Hakkı Akalın</i>
İstanbul	Uşak	İzmir
<i>Kıvılcım Kemal Anadol</i>	<i>Mehmet Mesut Özakcan</i>	<i>Gürol Ergin</i>
İzmir	Aydın	Muğla
<i>Kâzım Türkmen</i>	<i>Osman Kaptan</i>	
Ordu	Antalya	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

GÜMRÜK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1. - 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 172 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 172. - Türkiye ile komşu ülkeler arasında coğrafi durum ve bölge ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılacak sınır ticaretinin kapsamını belirlemeye, sınır ticareti yapılacak sınır ticaret merkezlerinin kurulmasına ve buralardan yapılacak ihracat ve ithalatın usul ve esaslarını belirlemeye veya sınır ticareti yoluyla serbest dolaşıma girecek eşyadan alınacak vergileri göstermek üzere ilgili kanunlarda belirtilen azami hadleri geçmemek şartıyla tek ve maktu bir tarife uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Sınır ticaret merkezleri, gümrük işlemlerinin yürütülmesinde Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi dışında addedilir.

Sınır ticaretine ilişkin gümrük işlemleri Müsteşarlıkça belirlenir.”

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABL ETTİĞİ METİN

GÜMRÜK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.

M. V. Gönül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakutan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür Bakanı

E. Mumcu

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı V.

B. Atalay

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Turizm Bakanı

G. Akşit

Çevre Bakanı

K. Tüzmen

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Orman Bakanı

O. Pepe